

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: konkurence@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 10

(Prot. Nr.9, 3.§)

2011. gada 24. februārī

Par lietas neierosināšanu

Par SIA „E-aģents” 23.12.2010. iesniegumu

Konkurences padome 2010.gada 27.decembrī saņēma SIA „E-aģents” (turpmāk – Iesniedzējs) iesniegumu par tirgus dalībnieku vienošanos, kuras mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana (Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 7. punkts).

AAS „BTA” reģistrēta komercreģistrā ar reģistrācijas Nr.40003159840, juridiskā adrese: Krišjāņa Valdemāra iela 63, Rīga, LV-1142.

SIA „R&D apdrošināšanas brokers” reģistrēta komercreģistrā ar reģistrācijas Nr.40003947675, juridiskā adrese: Dzelzavas iela 117, Rīga, LV-1021.

SIA „E-aģents” reģistrēta komercreģistrā ar reģistrācijas Nr.40003853859, juridiskā adrese: Krišjāņa Barona iela 33a, Rīga, LV-1011.

2011.gada 26.janvārī pieņemts lēmums par lēmuma pieņemšanas termiņa pagarinājumu līdz 2011.gada 24.februārim.

Izvērtējot iesniegumā ietverto informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1. Iesniegumā iesniedzējs norāda, ka 17.12.2010. SIA „E-aģents” apskatot sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanas (turpmāk OCTA) piedāvājumus konkurējošo brokeru mājas lapās konstatēja, ka AAS „BTA” piedāvājums interneta vietnē www.octas.lv, par kuru atbild apdrošināšanas brokeris SIA „R&D apdrošināšanas brokers” atšķiras. Pārbaudot vairākas reizes Iesniedzējs konstatēja, ka atšķirība veidojas ar zināmu algoritma aprēķinu. 20.12.2010. Iesniedzējs nosūtīja pieprasījumu pārējiem apdrošinātājiem, lai viņi pārbauda šo faktu ar dažādām cenām un atsūta AAS „BTA” apdrošināšanas kotējuma salīdzinājumus mājas lapā www.octas.lv. No 20.12.2010. līdz 23.12.2010. Iesniedzējs saņēma apdrošināšanas kotējumus no šādiem apdrošinātājiem SIA „R&D apdrošināšanas brokers” mājas lapā www.octas.lv:

1. AAS „Baltijas apdrošināšanas nams” ar cenu 38,70Ls un 31,01 Ls.
2. If P&C Insurance AS Latvijas filiāle ar cenu 25,09 Ls un 22,58 Ls.

3. AAS „Balva” ar cenu 38,19 Ls un 30,56 Ls. Augstākminēto testu rezultātā tika iegūti sekojoši fakti:

1. AAS „BTA” cena ir zemāka par konkurējošo apdrošinātāju lētāko piedāvājuma cenu.

2. AAS „BTA” cenu atšķirība ir apmēram 3% no zemākās cenas.

3. AAS „BTA” algoritma pieļaujamā cenu atšķirība ar citu zemāko cita apdrošinātāja cenu ir 25%.

4. SIA „R&D apdrošināšanas brokers” šādā veidā realizē tikai viena apdrošinātāja – AAS „BTA” polises. Iesniedzējs uzskata, ka starp AAS „BTA” un SIA „R&D apdrošināšanas brokers” pastāv aizliegta vienošanās par informācijas apmaiņu par cenu noteikšanu ar mērķi panākt, ka tieši AAS „BTA” piedāvājumi ir vislētākie. Iesniedzējs uzskata, ka šādas vienošanās rezultātā no OCTA pārdošanas tirgus tiek izstumti brokeri un apdrošināšanas sabiedrības, kas godprātīgi veic uzņēmējdarbību. Iesniedzējs uzskata, ka tiek veikta tirgus sadale, ņemot vērā konkrētus kritērijus, tiek mēģināts visas fiziskās personas, kuru rīcībā ir transportlīdzekļi, piesaistīt kā AAS „BTA” klientus. Iesniedzējs lūdz izvērtēt AAS „BTA” un SIA „R&D apdrošināšanas brokers” darbību atbilstību LR normatīvo aktu prasībām, jo šādā veidā tiek ierobežota ne tikai citu brokeru sabiedrību un apdrošināšanas sabiedrību savstarpējā konkurence un finansiālais stāvoklis, bet gan ir apdraudēta arī visa OCTA apdrošināšanas tirgus pastāvēšana un ilgtspēja, kā arī personu iespēja saņemt kvalitatīvus un OCTA likumam atbilstošus pakalpojumus. Iesniedzējs lūdz izvērtēt SIA „R&D apdrošināšanas brokers” un AAS „BTA” darbību atbilstību Konkurences likuma un Apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas starpnieku darbības likuma un Apdrošināšanas sabiedrību un to uzraudzības likuma prasībām, pārtraucot prettiesisko darbību veikšanu un piemērojot attiecīgās normatīvajos aktos paredzētās sankcijas.

2. Konkrētais tirgus ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu. Konkrētās preces tirgus ir noteikta preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības.

Savukārt konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir ģeogrāfiska teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus daļībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām.

OCTA polise kā produkts nav aizvietojams ar citiem apdrošināšanas produktiem ne no piedāvājuma, ne no pieprasījuma puses. OCTA, jeb obligātā civiltiesiskās atbildības apdrošināšana, ir obligāta apdrošināšana - saskaņā ar Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 3.pantu:

„(1) Obligātās apdrošināšanas objekts ir transportlīdzekļa īpašnieka vai tiesīgā lietotāja civiltiesiskā atbildība par ceļu satiksmes negadījumā nodarīto zaudējumu trešajai personai.

(2) Īpašnieka civiltiesisko atbildību par katru ceļu satiksmē lietoto transportlīdzekli apdrošina ikviens transportlīdzekļa īpašnieks, noslēdzot attiecīgu apdrošināšanas līgumu.”

OCTA polises ir iespējams iegādāties dažādos veidos – ”uz vietas” apdrošināšanas sniedzēju filiālēs, pie brokeriem, degvielas uzpildes stacijās, citās tirdzniecības vietās. OCTA iespējams iegādāties arī internetā tiešsaistes režīmā – gan pašu apdrošināšanas sabiedrību mājas lapās (piemēram, www.if.lv; www.ergo.lv, u.c.), gan apdrošinātāju produktu (tajā skaitā OCTA) tirdzniecības brokeru mājas lapās (piemēram, www.salidzini.lv/octa.php, www.octas.lv, www.gudriem.lv/octa,

www.abcpolise.lv, www.iizi.lv/octa-apdrosinasana, www.ins.lv, www.eagents.lv/,
<https://www.manapolise.lv/>, <http://www.e-polise24.lv/apdrosinasana/octa-apdrosinasana/> u.c.).

OCTA tirdzniecība tiešsaistes režīmā, atšķirībā no citiem produktu izplatīšanas kanāliem (OCTA iegāde "uz vietas"), kā tirdzniecības kanāls piešķir priekšrocības OCTA pircējiem. Ar tā starpniecību vienlaikus ir pieejamas vairāku apdrošinātāju OCTA polišu cenas tiešsaistes režīmā. OCTA polisi, izvēloties sev pieņemamāko piedāvājumu starp dažādu apdrošinātāju produktiem, iespējams iegādāties dažu minūšu laikā.

Vienlaikus, vērtējot OCTA tirdzniecību no piedāvājuma puses gan „uz vietas”, gan tiešsaistes režīmā, KP tirgus situāciju vērtē kā dinamisku no konkurences viedokļa, nav konstatēts, ka apdrošinātājiem pastāvētu barjeras iekļūšanai jebkura veida pārdošanas kanālā.

Pamatojoties uz minēto, par konkrēto tirgu šīs lietas ietvaros uzskatāms OCTA polišu tirdzniecības tirgus Latvijā.

2011.gada 20.janvārī no Latvijas Transportlīdzekļu apdrošināšanas biroja (turpmāk – LTAB) saņemta informācija par pārdoto OCTA polišu skaitu 2010.gadā. Atbilstoši šai LTAB sniegtajai informācijai AAS „BTA” tirgus daļa OCTA polišu tirdzniecībā ir (*) (<30). Izvērtējot LTAB sniegtos datus par 2010.gadu secināms, ka nepastāv ārkārtīgi krasu atšķirību tirgus daļu dinamikā, kas varētu liecināt par kāda konkrēta tirgus dalībnieka tirgus varas koncentrēšanos konkrētajā tirgū. Nākamā tuvākā sekotāja tirgus daļa no AAS „BTA” atpaliek par (*) (<10%), kam, savukārt, nākošais sekotājs atpaliek vēl par (*) (<10%), utt.

Ņemot vērā tirgus dalībnieku skaitu, tirgus vidi un konkurences apstākļus, Konkurences padome situāciju OCTA polišu tirgū vērtē kā dinamisku.

3. Konkurences padome norāda, ka Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas mērķis (līdzīgi kā Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.pantā) ir aizliegt sadarbību starp neatkarīgiem tirgus dalībniekiem, kuras mērķis vai sekas ir konkurences ierobežošana, kavēšana vai deformēšana. Konkurentu starpā visbiežāk tās ir vienošanās / līgumi / saskaņotas darbības par cenu fiksēšanu, tirgus sadali vai ražošanas ierobežošanu, kuru rezultātā patērētājs zaudē labumu, ko citādi viņš gūtu no konkurences cīņas, piemēram, zemākas cenas, kvalitatīvākiem produktiem, plašākas pakalpojumu izvēles, inovācijas u.c. Arī tādas sistēmas radīšana, kas netieši ļauj konkurentiem ar citu personu starpniecību, apmainīties ar informāciju par cenām, ir aizliegta. Apdrošinātājam ir pienākums savu cenu par produktam (t.sk., bāzes prēmiju brokerim) noteikt neatkarīgi, nesaskaņojot ar konkurentiem.

Sadarbības līgums starp apdrošinātāju un brokeri ir vērtējama kā vertikāla vienošanās¹ par apdrošinātāja produktu pārdošanu, brokerim saņemot par to atlīdzību.

Konkurences padome nesaskata AAS „BTA” un SIA „R&D apdrošināšanas brokers” darbībās Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas tiesiskā sastāva pazīmes. www.octas.lv ir tikai viena no daudzām šāda veida mājas lapām, kurā apdrošinātājiem iespējams piedāvāt un klientiem nopirkt OCTA polises. Brokeru mājas lapas ir savstarpēji aizvietošanas. Turklāt, kā jau konstatēts iepriekš lēmumā - OCTA polises Latvijas teritorijā tiek pārdotas gan apdrošināšanas sabiedrību birojās, gan to mājas

---

¹ vienošanās, kuru noslēguši divi vai vairāki tirgus dalībnieki, no kuriem katrs veic saimniecisko darbību atšķirīgā ražošanas vai izplatīšanas līmenī, un kura attiecas uz vienošanās preču pirkšanas vai pārdošanas noteikumiem (MK 29.09.2008. Noteikumi par atsevišķu vertikālo vienošanos nepakļaušanu Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktajam vienošanās aizliegumam, 2.1.apakšpunkts)

lapās, gan ar citu starpnieku palīdzību, neizmantojot tiešsaistes pirkšanu. Konkurences padome norāda, ka apdrošināšanas sabiedrībai nav aizliegts popularizēt kādu pārdošanas kanālu, nosakot zemāku cenu kā citos kanālos, tāpat apdrošināšanas sabiedrībai ir iespējas brīvi izvēlēties brokeru uzņēmumus, ar kuriem sadarboties. Konkurences padomes skatījumā viens no konkurences elementiem cenu konkurence (t.i., konkurence par lētāku cenas piedāvājumu) ir nozīmīgs tirgus attīstības virzītājspēks. Klients ir ieguvējs no tā. Tas, ka apdrošinātājs, vienam brokerim samazinot cenu, cenšas tai pielāgoties, liecina par konkurenci tirgus dalībnieku starpā.

Tādējādi Iesniegumā aprakstītos apstākļus, nevar vērtēt kā darbību, kas apgrūtinājusi kādas apdrošināšanas sabiedrības ienākšanu OCTA polišu tirdzniecības tirgū vai kā rezultātā kāda apdrošināšanas sabiedrība tikusi izstumta no OCTA polišu tirdzniecības tirgus.

Katra apdrošinātāja piedāvātā cena, ko klients pēc savu datu ievadīšanas tiešsaistes režīmā saņem, ir katra apdrošinātāja komercnoslēpums. Attiecīgi, situācija, kas liecinātu par to, ka apdrošinātājs pirms vēl klientam tiešsaistes režīmā ir nosūtīts OCTA cenas piedāvājums uzzina cita apdrošinātāja cenu un attiecīgi koriģē savējo cenu, varētu tikt vērtēta kā Konkurences likuma 18.panta pārkāpums. Attiecībā uz šo sastāvu Konkurences padome nav veikusi informācijas iegūšanu un izvērtēšanu, jo saskaņā ar Konkurences likuma 18.¹ pantu Konkurences likuma 18.pantā minētos pārkāpumus izskata tiesa.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 11.panta pirmās daļas 7.punktu, 23.panta pirmo, trešo un ceturto prim daļu, Konkurences padome

nolēma:

neierosināt lietu uz SIA „E-aģents” 23.12.2010. iesnieguma Nr.EA-23/12/10-1 pamata par iespējamu Konkurences likuma 11.panta 7.punkta pārkāpumu SIA „R&D apdrošināšanas brokers” un AAS „BTA” darbībās.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja

I.Jaunzeme